

AI spiekbriefje voor Docenten

De basis van AI Geletterdheid

Dit spiekbriefje is gemaakt voor docenten in het VO.

Het helpt je om AI, **effectief en ethisch verantwoord** in te zetten in de lespraktijk.

↳ Invoer

Wat mag je invoeren?

Gebruik openbare bronnen zoals lesmateriaal, curriculum en vakliteratuur.

Nooit persoonsgegevens (namen, e-mails, foto's) of andere (in)direct identificerende gegevens invoeren.

Controleer altijd of de informatie die je invoert geen gevoelige data bevat, **óók de bijlagen**.

Anonimiseer altijd data als je deze invoert.

Geen auteursrechtelijk beschermd materiaal of bedrijfsgegevens, zoals interne documenten, of gevoelige informatie invoeren. 🌐

↳ AI-Tool

Welke AI-tools zijn geschikt?

Gebruik tools die door de school zijn goedgekeurd of lokaal draaien zonder data-opslag.

Tools zonder betaald abonnement, duidelijke informatie over dataopslag of herkomst (uit bijv. China, Rusland en Iran). 🌐

Is de tool goedgekeurd door jouw instelling? Check de AVG en of er een verwerkersovereenkomst is.

Gebruik AI als een hulpmiddel om je denken te verruimen, niet te vervangen.

AI-tools verplichten als leerlingen moeten betalen of er geen schoollicentie is.

↳ Antwoord

Hoe gebruik je het antwoord?

Gebruik AI als co-piloot, niet als autopiloot. Bijv. voor lesontwerp, feedback, genereren van voorbeelden of differentiatie. 🌐

Blindelings op AI-gegenereerde lessen, toetsen, beslissingen, feiten of bronnen vertrouwen en deze overnemen.

Controleer altijd de uitkomst van AI. AI kan hallucineren (verzonnen feiten), verouderd zijn of een bias (vooordeel) hebben.

Controleer de output altijd op feitelijke onjuistheden, hallucinaties, bias en verouderde informatie. 🌐

Opdrachten of beslissingen automatiseren zonder menselijke controle en toezicht. 🌐

Versie

V1. Oktober 2025

Meer info & bronnen

🌐 [Handreiking AI voor Scholen, Kennisnet](#)

🌐 [AI-GO! Een raamwerk voor AI-Geletterdheid in het onderwijs.](#)

AI spiekbriefje voor Docenten

Verdieping

↳ Auteursrecht & Fraude

✓ AI gebruiken als hulpmiddel bij het herschrijven of samenvatten. Vermeld altijd het gebruik van AI (bijvoorbeeld: "Gegenereerd met behulp van AI").	✗ AI-teksten/beelden als eigen werk presenteren zonder bronvermelding.	⚠ Zorg voor tussentijdse controle (gesprek, tussenproducten) bij toetsing om het totstandkomingsproces te borgen.
✓ Focus bij opdrachten op het proces, reflectie en mondelinge verantwoording van het werk.	✗ AI-detectietools gebruiken als enig bewijs voor fraude. Detectietools zijn niet 100% betrouwbaar. 🌐	⚠ Is het werk van de leerling nog herleidbaar door bijv. prompt historie?

Didactiek & Leerlingen ↵

✓ AI als hulpmiddel gebruiken bij leren, plannen of brainstormen. Maak per opdracht duidelijke afspraken over wat wel, niet of gedeeltelijk mag. 🌐	✗ Leerlingen AI laten gebruiken zonder duidelijke instructies of begeleiding.	⚠ Toets hogere-orde denkvaardigheden (analyse, creativiteit) in plaats van alleen kennis te reproduceren, en bereid leerlingen zo voor op een AI-gedreven beroepspraktijk. 🌐
✓ Stimuleer AI-geletterdheid door leerlingen te leren om effectieve prompts te schrijven en kritisch te reflecteren. 🌐	✗ Toetsing baseren op gestandaardiseerde (kennis)opdrachten die AI eenvoudig kan genereren. 🌐	⚠ Ga in gesprek met je team of organisatie over de manier van toetsen. 🌐

↳ Beeld & Geluid

✓ Gebruik AI om concepten of oefenmateriaal te visualiseren.	✗ Nooit zonder expliciete toestemming het uiterlijk of stemgeluid van leerlingen of collega's gebruiken als invoer of avatar.	⚠ De output van AI is zelden vrij van auteursrecht. Zorg dat je een tool gebruikt met duidelijke licentievoorwaarden. 🌐
✓ Gebruik stock-avatars en stock-stemmen voor rollenspellen of presentaties.	✗ Afbeeldingen genereren die in strijd zijn met auteursrecht of privacy.	

Optimaal gebruiken ↵

✓ Geef duidelijke context en doel. Bijvoorbeeld: <i>Maak een lesidee voor leerlingen bovenbouw over Murphy's Law</i>	✗ Vage of te korte prompts. Bijvoorbeeld: <i>Maak een les.</i>	⚠ Experimenteer met verschillende formuleringen en geef feedback want AI presteert beter als je het stuurt en bijstuurt.
✓ Stel specifieke vragen. Bijvoorbeeld: <i>Geef 3 werkvormen voor begrijpend lezen op B1-niveau.</i>	✗ De eerste suggestie van de AI klakkeloos overnemen.	

Extra tips voor effectieve prompts:

- Begin met: "Je bent een docent..." of "Je helpt bij..." om de rol van de AI te kaderen.
- Voeg beperkingen toe: "Gebruik maximaal 100 woorden" of "Alleen geschikt voor vmbo-leerlingen".
- Vraag om alternatieven: "Geef drie varianten" of "Wat zijn andere manieren om dit uit te leggen?"
- Gebruik vervolgvragen: "Kun je dit vereenvoudigen?" of "Maak hier een quiz van."